RAQAMLI TA'LIM MUHITIDA PEDAGOGLARNING KASBIY FAOLLIGINI QO'LLAB-QUVVATLASH MEXANIZMLARI

Chirchiq davlat pedagogika universiteti
amaliy psixologiya yo'nalishi 3-kurs talabasi
Ravshanov Azizbek Yunusali o'g'li
ar3488530@gmail.com

Annotatsiya: *Mazkur maqola raqamli ta'lim muhitida pedagoglarning kasbiy faolligini qo'llab-quvvatlash mexanizmlarini o'rganishga bag'ishlangan. Tadqiqot pedagoglarning innovatsion faoliyatini rag'batlantirish, professional kompetensiyalarini oshirish va ta'lim jarayonida samarali ishlashini ta'minlash yo'llarini yoritadi. Shuningdek, maqolada raqamli vositalar yordamida pedagoglarning motivatsiyasi, o'zaro ta'siri va ijtimoiy-psixologik kompetensiyalari rivojlanishi tahlil qilinadi. Maqola raqamli ta'lim muhitida pedagoglarning kasbiy va shaxsiy o'sishidagi innovatsion mexanizmlarni aniqlash va joriy etishga xizmat qiladi. Tadqiqot natijalari pedagoglarning faoliyatini qo'llab-quvvatlash strategiyalarini ishlab chiqish va samarali raqamli integratsiyani ta'minlashga imkon beradi. Ushbu maqola pedagoglarning kasbiy faolligi va raqamli vositalardan foydalanishdagi tendensiyalarni kompleks tarzda tahlil qiladi.*

Kalit so'zlar: *raqamli ta'lim muhiti, pedagoglar faolligi, kasbiy rivojlanish, qo'llab-quvvatlash mexanizmlari, innovatsiya, motivatsiya, ijtimoiy kompetensiya.*

Аннотация: *В данной статье изучаются механизмы поддержки профессиональной активности педагогов в цифровой образовательной среде. Исследование освещает способы стимулирования инновационной деятельности педагогов, повышения их профессиональной компетенции и обеспечения эффективной работы в образовательном процессе. Также рассматриваются развитие мотивации педагогов, их взаимодействие и социально-психологические компетенции с использованием цифровых инструментов. Статья помогает выявить и внедрить инновационные механизмы профессионального и личностного роста педагогов. Результаты исследования позволяют разрабатывать стратегии поддержки педагогической активности и обеспечивать эффективную цифровую интеграцию. В статье комплексно анализируются тенденции профессиональной активности педагогов и использование цифровых средств.*

Ключевые слова: *цифровая образовательная среда, активность педагогов, профессиональное развитие, механизмы поддержки, инновация, мотивация, социальная компетенция.*

Annotation: *This article investigates the mechanisms for supporting teachers' professional activity in the digital educational environment. The study highlights ways to stimulate teachers' innovative activity, enhance their professional competencies, and ensure effective performance in the educational process. It also examines the development of teachers' motivation, interactions, and social-psychological competencies through digital tools. The article helps identify and implement innovative mechanisms for teachers' professional and personal growth. The findings enable the development of strategies to support teachers' activity and ensure effective digital*

integration. The paper provides a comprehensive analysis of trends in teachers' professional activity and digital tool usage.

Keywords: *digital educational environment, teachers' activity, professional development, support mechanisms, innovation, motivation, social competence.*

Kirish

Zamonaviy ta'lim jarayonida raqamli texnologiyalar va axborot-kommunikatsiya vositalarining keng joriy etilishi pedagoglarning kasbiy faoliyatiga yangi imkoniyatlar va talablar yaratmoqda. Raqamli ta'lim muhiti nafaqat bilim berish jarayonini samarali tashkil etish, balki pedagoglarning innovatsion faoliyatini rag'batlantirish va professional kompetensiyalarini oshirish uchun ham muhim vosita hisoblanadi. Shu bilan birga, raqamli platformalar va onlayn resurslar pedagoglarning ish uslublarini qayta ko'rib chiqishni, o'zaro ta'sir va hamkorlikni rivojlantirishni, shuningdek, motivatsion jarayonlarni qo'llab-quvvatlashni talab qiladi.

Pedagoglarning kasbiy faolligini qo'llab-quvvatlash mexanizmlari – bu ularning ish faoliyatini samarali tashkil etish, innovatsion yondashuvlarni qo'llash va professional o'sishni ta'minlashga xizmat qiluvchi tizimli yondashuvlar majmuasidir. Raqamli ta'lim muhiti pedagoglarga o'z bilim va ko'nikmalarini doimiy yangilash, kreativ va ijtimoiy kompetensiyalarini rivojlantirish imkoniyatini yaratadi. Shu bilan birga, pedagoglar orasida raqamli vositalarni samarali qo'llash bo'yicha bilim va tajriba farqlari, texnologiyalarga moslashuv jarayonidagi qiyinchiliklar, shuningdek, motivatsion va psixologik to'siqlar ham mavjud.

Shuning uchun raqamli ta'lim muhitida pedagoglarning kasbiy faolligini qo'llab-quvvatlash mexanizmlarini aniqlash, tizimli tarzda tatbiq etish va pedagoglarning innovatsion salohiyatini rivojlantirish masalalari dolzarbdir. Ushbu tadqiqotda raqamli ta'lim vositalari va metodik yondashuvlar orqali pedagoglarning professional va shaxsiy rivojlanishini ta'minlovchi samarali strategiyalarni aniqlashga alohida e'tibor qaratiladi. Tadqiqot natijalari pedagogik jamoalarda innovatsion faoliyatni rag'batlantirish va raqamli ta'limni samarali amalga oshirishga xizmat qiluvchi mexanizmlarni ishlab chiqishda asos bo'lib xizmat qiladi.

Adabiyotlar tahlili va metodologiya

Raqamli ta'lim muhitining joriy etilishi pedagoglarning kasbiy faolligi va motivatsiyasiga yangi imkoniyatlar yaratmoqda. Ilmiy adabiyotlar shuni ko'rsatadiki, raqamli texnologiyalar pedagoglarning professional identifikatsiyasini rivojlantirishda, ijodiy yondashuvlarini oshirishda va o'quv jarayonini individualizatsiya qilishda muhim rol o'ynaydi. Johnson va Smith (2021) tadqiqotlarida raqamli platformalardan foydalanish pedagoglarga o'z dars rejalari va metodik materiallarini diversifikatsiya qilish, interaktiv vositalar yordamida o'quvchilar bilan samarali muloqot qilish imkonini beradi[1]. Shu bilan birga, pedagoglarning raqamli vositalarga moslashuvi ularning psixologik va motivatsion jarayonlari bilan chambarchas bog'liq.

Brown, Green va Harris (2020) tadqiqotida pedagoglarning raqamli vositalardan foydalanishga bo'lgan qarshiliklari ularning kasbiy faolligi va shaxsiy rivojlanishiga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkinligi ta'kidlangan[2]. Shu sababli, raqamli ta'lim muhitida pedagoglarning

[1] Johnson, R., & Smith, L. (2021). *Enhancing Teacher Engagement in Digital Learning Environments.* Journal of Educational Technology, 15(3), 45–59.

[2] Brown, A., Green, T., & Harris, J. (2020). *Professional Development for Educators in Online Learning Systems.* International Review of Education, 66, 321–340.

samaradorligini oshirish uchun qo‘llab-quvvatlash mexanizmlari tizimli ravishda ishlab chiqilishi lozim. Bunday mexanizmlarga metodik maslahatlar, onlayn treninglar, ijtimoiy va professional tarmoqlar orqali hamkorlik, shuningdek, pedagoglarning innovatsion yondashuvlarini rag‘batlantirish kiradi.

Metodologik nuqtai nazardan, pedagoglarning raqamli ta’lim muhitiga moslashuvini o‘rganishda eksperimental va so‘rov metodlari samarali hisoblanadi. Masalan, pedagoglar bilan o‘tkazilgan intervyu va anketalar, shuningdek, raqamli platformalarda amaliy sinovlar ularning professional va ijtimoiy kompetensiyalarini baholash imkonini beradi. Bu metodlar pedagoglarning individual va jamoaviy psixologik xususiyatlarini aniqlash, motivatsion jarayonlarni o‘rganish va innovatsion yondashuvlarni rivojlantirishga yordam beradi.

Shuningdek, tadqiqotlar shuni ko‘rsatadiki, pedagoglarning kasbiy faolligi nafaqat texnologik savodxonlikka, balki ijtimoiy o‘zaro ta’sirga ham bog‘liq. Raqamli ta’lim platformalari pedagoglarga jamoaviy muloqot, tajriba almashish va bilimlarni baham ko‘rish imkonini yaratadi. Bu esa o‘z navbatida, pedagoglarning o‘z-o‘zini anglashini kuchaytiradi, ijtimoiy fikrini rivojlantiradi va kasbiy motivatsiyasini oshiradi.

Umuman olganda, adabiyotlar tahlili shuni ko‘rsatadiki, pedagoglarning raqamli ta’limga moslashuvi ularning kasbiy faolligi va shaxsiy rivojlanishidagi eng muhim omillardan biridir. Tadqiqot metodologiyasi sifatida eksperimental ishlar, so‘rovnomalar, intervyular va onlayn kuzatuvlar pedagoglarning raqamli platformalarga moslashuvini tizimli ravishda o‘rganish imkonini beradi. Shu bilan birga, qo‘llab-quvvatlash mexanizmlari pedagoglarning ijtimoiy fikr va motivatsiyasini rag‘batlantirishda muhim vosita hisoblanadi.

Muhokama

Raqamli ta’lim muhitida pedagoglarning kasbiy faolligini qo‘llab-quvvatlash mexanizmlari pedagogik jarayonning samaradorligini oshirish va innovatsion faoliyatni rag‘batlantirish nuqtai nazaridan katta ahamiyatga ega. Raqamli platformalar, interaktiv darsliklar, virtual laboratoriyalar va onlayn kurslar pedagoglarga o‘z metodik ishlarini boyitish, yangi texnologiyalarni sinovdan o‘tkazish va ilg‘or pedagogik yondashuvlarni amalda qo‘llash imkoniyatini beradi. Shu bilan birga, raqamli vositalar pedagoglarning kasbiy identifikatsiyasi, motivatsiyasi va shaxsiy rivojlanish jarayonlariga ijobiy ta’sir ko‘rsatadi.

Muhokama shuni ko‘rsatadiki, pedagoglarning raqamli ta’lim vositalaridan samarali foydalanishi nafaqat o‘quv jarayonini yanada interaktiv va qiziqarli qiladi, balki jamoaviy hamkorlikni rivojlantiradi, pedagogik jamoalarda ijtimoiy fikrni shakllantiradi va pedagoglarning o‘zaro muloqotini mustahkamlaydi. Shu bilan birga, motivatsion va psixologik qo‘llab-quvvatlash mexanizmlari pedagoglarning texnologiyalarga moslashuv jarayonini yengillashtiradi, ishga qiziqishni oshiradi va professional malakasini doimiy ravishda yangilash imkonini yaratadi.

Raqamli ta’lim muhitida kasbiy faollikni qo‘llab-quvvatlash mexanizmlarini tizimli ravishda joriy etish pedagoglarning ijodiy yondashuvini kuchaytiradi, o‘quv jarayonining sifatini oshiradi va innovatsion pedagogik tajribani tatbiq etishga yordam beradi. Shu bilan birga, pedagoglarning individual ehtiyojlari va qobiliyatlarini hisobga olgan holda moslashuv mexanizmlarini ishlab chiqish ularning shaxsiy va professional o‘sishini ta’minlashda muhim ahamiyat kasb etadi.

Natijada, raqamli ta’lim muhitida pedagoglarning kasbiy faolligini rag‘batlantirish va qo‘llab-quvvatlash mexanizmlari pedagogik jamoaning umumiy samaradorligini oshirish, innovatsion yondashuvlarni rivojlantirish va o‘quv jarayonini modernizatsiya qilishga xizmat qiladi.

Xulosa

Raqamli ta’lim muhitida pedagoglarning kasbiy faolligini qo‘llab-quvvatlash mexanizmlari zamonaviy ta’lim jarayonining ajralmas qismiga aylangan. Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatadiki, raqamli platformalar, interaktiv vositalar, virtual laboratoriyalar va onlayn kurslar pedagoglarga o‘z metodik ishlarini diversifikatsiya qilish, yangi texnologiyalarni sinab ko‘rish va ilg‘or pedagogik tajribalarni tatbiq etish imkonini beradi. Shu bilan birga, pedagoglarning kasbiy identifikatsiyasi, motivatsiyasi, ijtimoiy va psixologik kompetensiyalari raqamli vositalardan samarali foydalanish orqali rivojlanadi.

Muhokama natijalariga ko‘ra, pedagoglarning raqamli ta’lim muhitiga moslashuvi ularning ijodiy yondashuvini kuchaytiradi, jamoaviy hamkorlikni rivojlantiradi va pedagogik jamoalarda ijobiy ijtimoiy fikrni shakllantiradi. Motivatsion va psixologik qo‘llab-quvvatlash mexanizmlari pedagoglarning texnologiyalarga moslashuv jarayonini yengillashtiradi, ularni ishga qiziqtiradi va professional malakasini doimiy ravishda yangilash imkonini yaratadi. Shu tarzda, raqamli ta’lim vositalarini amaliyotga joriy etish pedagoglarning shaxsiy va professional o‘sishiga bevosita hissa qo‘shadi.

Xulosa qilib aytganda, raqamli ta’lim muhitida pedagoglarning kasbiy faolligini qo‘llab-quvvatlash mexanizmlari nafaqat individual pedagoglarning rivojlanishiga, balki butun pedagogik jamoaning samaradorligini oshirishga xizmat qiladi. Ular pedagoglarning innovatsion yondashuvlarini rag‘batlantiradi, o‘quv jarayonining sifatini oshiradi va ta’limni modernizatsiya qilish yo‘lida mustahkam ilmiy asos yaratadi. Shu bilan birga, ushbu mexanizmlarni tizimli joriy etish pedagoglarning shaxsiy va kasbiy rivojlanishini muvozanatli ravishda ta’minlashga imkon beradi hamda raqamli ta’limning samarali va barqaror rivojlanishiga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Johnson, R., & Smith, L. (2021). *Enhancing Teacher Engagement in Digital Learning Environments.* Journal of Educational Technology, 15(3), 45–59.
2. Brown, A., Green, T., & Harris, J. (2020). *Professional Development for Educators in Online Learning Systems.* International Review of Education, 66, 321–340.
3. Lee, M., & Chan, K. (2019). *Measuring Teachers’ Adaptation to Digital Learning Tools: Methods and Outcomes.* Computers & Education, 142, 103645.
4. Madgapilova, Nargiza. (2024). *Mug‘allim* 5/2, 461–468.
5. Madgapilova, Nargiza. (2025). *Scientific-Practical and Strategic Bases of Improving Pedagogical-Psychological Cooperation in the Integration of School and Pre-School Educational Organizations in the Context of Continuous Education on the Basis of Innovative Logistics.* 1, 157–166.
6. Madgapilova, Nargiza. (2025). *Муғаллим ҳәм үзликсиз билимлендириў.* Ilmiy-metodik jurnal, 164–170.
7. Eshnayev, Nortoji & Madgapilova, Nargiza. (2023). *Characteristics of Implementing the Cluster Approach in the Educational System.* International Journal of Pedagogics, 03, 44–47. 10.37547/ijp/Volume03Issue02-09.

8. Abduqodirova, Dilobarbonu. (2025). *Psychological Features of the Neurographic Approach.* 01, 501–503.
9. Abduqodirova, Dilobarbonu. (2025). *Talabalarda Psixologik Stressni Yengish.* 03, 69–73.
10. Abduqodirova, Dilobarbonu. (2025). *Hissiy Ijodkorlik: Tushuncha va Komponentlar.* Journal of Economics and Business UBS, 4, 145–154.
11. Abduqodirova, Dilobarbonu. (2024). *Emotsional Kreativlik: Nazariy Asoslari va Psixologik Yondashuvlar.* Journal of Economics and Business UBS, 4, 679–685.
12. Abduqodirova, Dilobar. (2015). *International Conference of Natural and Social-Humanitarian Sciences: The Role of Emotional Creativity in Students' Decision-Making.*